

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 92/04-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 21. októbra 2004 v senáte zloženom z predsedu Eduarda Báránaya a zo sudcov Juraja Babjaka a Ľubomíra Dobríka prerokoval sťažnosť E. L., B., Maďarská republika, zastúpeného advokátom JUDr. O. V., D. S., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní sp. zn. V-2 11 C 59/93, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo E. L. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. V-2 11 C 59/93 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III prikazuje v konaní sp. zn. V-2 11 C 59/93 konať bez zbytočných prieťahov.

3. E. L. priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 60 000 Sk (slovom šesťdesiat tisíc slovenských korún), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný mu zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný nahradiť E. L. trovy právneho zastúpenia vo výške 11 115 Sk (slovom jedenásť tisícstopäťnásť slovenských korún) na bankový účet právneho zástupcu JUDr. O. V. do pätnástich dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Sťažnosti E. L. vo zvyšnej časti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. januára 2004 doručená sťažnosť E. L., B., Maďarská republika (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. O. V., D. S., ktorou namietal porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Okresným súdom Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní sp. zn. V-2 11 C 59/93.

Ústavný súd uznesením z 10. marca 2004 č. k. III. ÚS 92/04-10 prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie.

Predseda okresného súdu sa na základe výzvy ústavného súdu, ktorá mu bola doručená 5. apríla 2004, vyjadril, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom. Právny zástupca sťažovateľa vo vyjadrení doručenom ústavnému súdu 8. apríla 2004 oznámil, že netrvá na verejnom pojednávaní pred ústavným súdom.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd využil možnosť postupu podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a upustil od ústneho pojednávania, pretože vzhľadom na charakter posudzovanej veci, v ktorej je rozhodujúci prehľad spisu, nemožno od ústneho pojednávania očakávať ďalšie objasnenie veci.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že 24. mája 1993 bol pôvodne ešte Okresnému súdu Bratislava – vidiek (ďalej aj „súd“; v súčasnosti okresný súd) zaslaný návrh na vydanie dedičstva oprávnenému dedičovi s priloženými listinnými dôkazmi. Posledné pojednávanie vo veci sa uskutočnilo v roku 1996. V nasledujúcich rokoch si sudkyňa vyžiadala dodatočné dokumenty a opätovné zaslanie návrhu na vydanie dedičstva.

Vzhľadom na zdĺhavý postup súdu bol okresný súd listom z 15. októbra 1999 požiadaný o nariadenie termínu pojednávania. Okresný súd na žiadosť nereagoval, ale vyžiadal si ďalšie dokumenty. Listom zo 4. septembra 2003 bol okresný súd opätovne požiadaný o stanovenie termínu pojednávania. Okresný súd nereagoval ani na túto žiadosť, preto sťažovateľ podal 6. októbra 2003 sťažnosť na prieťahy v konaní v súlade s ustanovením § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“).

S prihliadnutím na vzniknuté prieťahy v konaní spôsobené okresným súdom sťažovateľ vo svojom návrhu výroku rozhodnutia (petite) žiada, aby ústavný súd deklaroval porušenie jeho práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a prikázal okresnému súdu konať v uvedenej veci. Zároveň sťažovateľ žiada primerané finančné zadosťučinenie v sume 450 000 Sk.

Ústavný súd výzvou z 30. marca 2004 požiadal predsedu okresného súdu, aby sa v zmysle ustanovenia § 29 ods. 6 zákona o ústavnom súde vyjadril k sťažnosti sťažovateľa.

Podpredseda okresného súdu v odpovedi z 19. apríla 2004 uviedol, že v zásade je neprijateľné jedenásťročné trvanie konania, aj keď okresný súd prevzal celú agendu bývalého Okresného súdu Bratislava – vidiek vrátane posudzovaného spisu v roku 1997. Dĺžka predmetného konania bola ovplyvnená úmrtím zákonnej sudkyne, následným prerozdelením agendy ďalšej zákonnej sudkyňi, avšak čakalo sa na nástup sudkyne, ktorá by prevzala celú agendu zosnulej zákonnej sudkyne.

Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej uviedol, že nová zákonná sudkyňa nastúpila na okresný súd neskôr, ako sa očakávalo, a postupne sa začala oboznamovať so všetkými pridelenými vecami, pričom začala v uvedenej veci konať primerane k množstvu a náročnosti nevybavených vecí, ktoré prevzala.

II.

Ústavný súd na základe sťažnosti sťažovateľa a spisu okresného súdu sp. zn. V-2 11 C 59/93 zistil nasledovný priebeh a stav konania:

Sťažovateľ doručil 25. mája 1993 Okresnému súdu Bratislava – vidiek návrh na vydanie dedičstva oprávnenému dedičovi proti odporcovi Ing. V. S. Súd vydal 31. mája 1993 pokyn na pripojenie spisu sp. zn. D 2354//91 a na vyzvanie sťažovateľa na úhradu súdneho poplatku a zaslanie požadovaných dokladov. Súd stanovil 29. júna 1993 termín pojednávania na 3. august 1993.

Právny zástupca odporcu doručil súdu 20. júla 1993 žiadosť o odročenie pojednávania stanoveného na 3. august 1993 z dôvodu jeho pobytu v zahraničí. Pojednávanie 3. augusta 1993 bolo odročené na 1. október 1993. Na pojednávaní 1. októbra 1993 sa zúčastnili právni zástupcovia účastníkov konania, odporca sa napriek vykázanému doručeniu predvolania na pojednávanie nedostavil. Právni zástupcovia účastníkov konania požiadali súd o poskytnutie lehoty za účelom konzultácie niektorých skutočností. Z uvedeného dôvodu súd uznesením pojednávanie odročil na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľa súdu v lehote 30 dní oznámi, či došlo k mimosúdnej dohode.

Právny zástupca sťažovateľa doručil súdu 15. októbra 1993 návrh na vydanie predbežného opatrenia. Súd vydal 4. novembra 1993 pokyny na zaslanie prípisov týkajúcich sa posudzovanej veci. Právny zástupca sťažovateľa doručil súdu 12. novembra 1993 oznámenie, že nedošlo k mimosúdnej dohode medzi sťažovateľom a odporcom, a 1. decembra 1993 boli doručené písomnosti vzťahujúce sa na predmet konania.

Okresný súd Bratislava – vidiek uznesením sp. zn. 11 C 59/93 z 10. decembra 1993 nariadil predbežné opatrenie, ktorým zakázal odporcovi nakladať s nehnuteľnosťami, ktoré boli zahrnuté do predmetu konania. Právny zástupca odporcu doručil súdu 17. januára 1994 odvolanie proti uvedenému uzneseniu. Okresný súd Bratislava – vidiek vydal 17. januára 1994 pokyn na zaslanie odvolania na vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľa, ktorý sa k nemu vyjadril listom doručeným súdu 22. februára 1994.

Okresný súd Bratislava – vidiek prípisom zo 7. marca 1994 vydal pokyn na predloženie spisu na rozhodnutie o odvolaní odporcu Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“). Okresnému súdu Bratislava – vidiek bola 8. júna 1994 doručená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa o poskytnutie informácie o stave konania a nariadenie pojednávania vo veci samej. Súd postúpil uvedené podanie prípisom z 8. júna 1994 krajskému súdu.

Krajský súd uznesením sp. zn. 16 Co 110/94 z 31. mája 1994 napadnuté uznesenie prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Predmetné uznesenie bolo súdu doručené 7. júla 1994. Okresný súd Bratislava – vidiek vydal 21. júla 1994 pokyn na zaslanie uznesenia krajského súdu právnym zástupcom účastníkov konania a 8. septembra 1994 stanovil termín pojednávania na 18. október 1994.

Pojednávanie 18. októbra 1994 bolo uznesením odročené na neurčito z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania a ich právnych zástupcov. Právny zástupca odporcu doručil súdu 18. októbra 1994 ospravedlnenie neprítomnosti odporcu na pojednávaní 18. októbra 1994 z dôvodu práceneschopnosti a svoju neprítomnosť ospravedlnil prítomnosťou na vyšetrovacích úkonoch súvisiacich s právnym zastupovaním inej osoby.

Okresný súd Bratislava – vidiek nariadil 1. decembra 1994 termín pojednávania na 20. január 1995 s tým, že právny zástupca sťažovateľa zabezpečí jeho prítomnosť na pojednávani. Právny zástupca sťažovateľa doručil súdu 18. januára 1995 faxové podanie, v ktorom ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávani 20. januára 1995 a požiadal o jeho odročenie.

Pojednávanie 20. januára 1995 bolo odročené z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania a ich právnych zástupcov na 31. marec 1995. Právny zástupca odporcu doručil súdu 21. marca 1995 ospravedlnenie svojej neúčasti na pojednávani 31. marca 1995 z dôvodu účasti na inom pojednávani. Odporca doručil súdu 29. marca 1995 ospravedlnenie neúčasti na pojednávani 31. marca 1995 z vážnych zdravotných dôvodov. Podľa úradného záznamu z 31. marca 1995 právny zástupca sťažovateľa telefonicky ospravedlnil svoju neúčast' na pojednávani 31. marca 1995. Pojednávanie 31. marca 1995 bolo uznesením súdu odročené na neurčito z dôvodu neprítomnosti účastníkov konania a ich právnych zástupcov.

Okresný súd Bratislava – vidiek stanovil 3. apríla 1995 termín pojednávania na 30. máj 1995. Na pojednávani 30. mája 1995 právny zástupca sťažovateľa ospravedlnil jeho neúčast' na pojednávani, vypovedal odporca a pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom ďalšieho dokazovania a predloženia dokladov týkajúcich sa predmetu konania zo strany sťažovateľa a odporcu. Okresný súd Bratislava – vidiek vydal 31. mája 1995 pokyn na vyžiadanie ďalších podkladov pre dokazovanie a 23. augusta 1995 stanovil termín pojednávania na 29. september 1995.

Právny zástupca odporcu v liste doručenom súdu 26. septembra 1995 požiadal o odročenie pojednávania z dôvodu jeho účasti na inom pojednávani. Uznesením č. k. 11 C 59/93-55 z 30. mája 1995 rozhodol súd o ustanovení tlmočníka zo slovenského jazyka do maďarského jazyka pre posudzované konanie. Právny zástupca sťažovateľa doručil súdu 29. júna 1995 a 11. júla 1995 doklady pre ďalšie dokazovanie.

Na pojednávani 29. septembra 1995 súd neakceptoval ospravedlnenie právneho zástupcu odporcu s poukázaním na predchádzajúce ospravedlnenie a možnosť substitúcie.

Na pojednávaní súd vykonal ďalšie dokazovanie vo veci a uznesením bolo odročené na 24. október 1995. Právny zástupca odporcu doručil súdu 23. októbra 1995 ospravedlnenie svojej prípadnej neúčasti na pojednávaní 24. októbra 1995 s poukázaním na účasť na iných pojednávaniach.

Právny zástupca sťažovateľa doručil súdu 23. októbra 1995 oznámenie týkajúce sa ďalšieho dokazovania. Na pojednávaní 24. októbra 1995 sa zúčastnil právny zástupca sťažovateľa a pojednávanie bolo odročené na neurčito s tým, že právny zástupca sťažovateľa predloží súdu požadované doklady. Okresný súd Bratislava – vidiek vydal 25. októbra 1995 pokyny na vypravenie prípisov týkajúcich sa ďalšieho dokazovania v predmetnej veci a 20. decembra 1995 na zaslanie opakovaných prípisov – urgencií.

Okresná prokuratúra Bratislava – vidiek listom doručeným súdu 1. februára 1996 požiadala o vrátenie zapožičaného spisu. Okresný súd Bratislava – vidiek vydal 9. februára 1996 pokyn na zaslanie prípisu odporcovi prostredníctvom Obvodného oddelenia Policajného zboru Pezinok.

Právny zástupca odporcu doručil 29. novembra 1995 súdu odpoveď na výzvu zo 7. novembra 1995. Okresný súd Bratislava – vidiek vydal 26. februára 1996 pokyny na zaslanie prípisov Katastrálnemu úradu Bratislava a právnym zástupcom odporcu a sťažovateľa týkajúcich sa ďalšieho dokazovania, ktoré boli vypravené 20. mája 1996.

Pokynom Okresného súdu Bratislava – vidiek z 25. novembra 1996 bol spis daný na lehotu a 5. januára 1997 bol spis daný na lehotu do 23. januára 1997 za účelom zistenia nového rozvrhu práce zákonného sudcu. V spise (č. l. 102) je založená žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa z 11. októbra 1999 o stanovenie termínu pojednávania bez dátumu doručenia žiadosti okresnému súdu.

Okresný súd vyzval prípisom z 28. októbra 1999, ktorý bol vypravený 12. novembra 1999, právneho zástupcu sťažovateľa, aby dokázal aktívnu legitimáciu sťažovateľa v spore, vyčíslil hodnotu sporu, právny základ sporu a upresnil petit v lehote 8 dní. Odpoveď

právneho zástupcu sťažovateľa bola okresnému súdu doručená 25. novembra 1999. Okresný súd prípisom z 15. novembra 1999 požiadal právneho zástupcu sťažovateľa o zaslanie ďalších písomností. Doručenie prípisu je vykázané 29. decembra 1999 a požadované dokumenty boli okresnému súdu doručené 18. apríla 2000 (č. l. 110 až 133 spisu).

Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 22. marca 2001 list, v ktorom žiadal o určenie termínu pojednávania s poukázaním na skutočnosť, že posledné pojednávanie vo veci sa konalo v roku 1996 (č. l. 108 spisu). Okresný súd vydal 3. mája 2001 pokyn na zaslanie prípisov právnenému zástupcovi sťažovateľa a odporcovi. Právny zástupca sťažovateľa doručil požadované údaje okresnému súdu 1. júna 2001. Odporca v liste doručenom okresnému súdu 7. júna 2001 požiadal, aby sa okresný súd obrátil s výzvou na právneho zástupcu, ktorý ho zastupuje.

Okresný súd vydal 26. novembra 2001 pokyn na zaslanie prípisu právnenému zástupcovi sťažovateľa, v ktorom požiadal o oznámenie skutočností týkajúcich sa posudzovanej veci a rovnopis upresneného petitu z 29. mája 2001. Právny zástupca sťažovateľa v odpovedi doručenej okresnému súdu 12. decembra 2001 priložil požadovaný rovnopis upresneného petitu.

Okresný súd prípisom z 8. februára 2002 požiadal právneho zástupcu sťažovateľa o zaslanie rovnopisu upresneného petitu z 29. mája 2001. Okresný súd vydal 19. augusta 2002 pokyn na zaslanie prípisu právnenému zástupcovi odporcu, aby sa k upresnenému petitu sťažovateľa vyjadril v lehote 15 dní. Odpoveď právneho zástupcu odporcu bola okresnému súdu doručená 14. októbra 2002.

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 10. apríla 2003 bol posudzovaný spis prerozdelený v zmysle opatrenia predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 3022/2003 z 26. februára 2003. Podľa úradného záznamu okresného súdu z 25. augusta 2003 v uvedený deň nahliadol do spisu poverený zástupca právneho zástupcu sťažovateľa. Právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 9. septembra 2003 žiadosť o nariadenie termínu pojednávania.

Podľa úradného záznamu okresného súdu zo 4. novembra 2003 bol spis prerozdelený opatrením predsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 3022/2003 z 3. novembra 2003. Okresný súd stanovil 13. apríla 2004 termín pojednávania na 2. jún 2004. V spise (č. l. 172 – 173) je založená odpoveď podpredsedu okresného súdu z 19. apríla 2004 na sťažnosť právneho zástupcu sťažovateľa na prieťahy v konaní zo 6. októbra 2003 a predmetná žiadosť právneho zástupcu sťažovateľa.

V spise je (č. l. 174 – 175 a č. l. 180 – 188) založená korešpondencia okresného súdu s ústavným súdom týkajúca sa posudzovanej veci. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 25. mája 2004 žiadosť o zrušenie termínu pojednávania stanoveného na 2. jún 2004 z dôvodu účasti na inom pojednávaní. Pojednávanie 2. júna 2004 bolo za účasti poverenej zástupkyne právneho zástupcu sťažovateľa odročené na 27. september 2004.

Podľa úradného záznamu okresného súdu z 11. júna 2004 bol opatrením podpredsedu okresného súdu sp. zn. Spr. 3008/04 predmetný spis prerozdelený. Právny zástupca odporcu doručil okresnému súdu 23. septembra 2004 žiadosť o zrušenie termínu pojednávania stanoveného na 27. september 2004 z dôvodu práceneschopnosti odporcu. Pojednávanie 27. septembra 2004 bolo za účasti poverenej zástupkyne právneho zástupcu sťažovateľa odročené na 22. november 2004. Predvolaním okresného súdu z 29. septembra 2004 predmetný spis končí.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho práva upraveného v čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Len prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby neodstráni a nemôže odstrániť. Až právoplatným rozhodnutím, bez ohľadu na to, či vyznie v prospech alebo neprospech účastníka, sa vytvára právna istota. Preto na naplnenie ústavného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby všeobecný súd iba o veci konal a nerozhodol ju s účinkami právoplatnosti a prípadne vykonateľnosti svojho meritórneho rozhodnutia.

Základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa naplní, ako to konštantne ústavný súd vo svojich rozhodnutiach uvádza, až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty ohľadom svojich práv (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 26/95, I. ÚS 10/98, I. ÚS 89/99 a ďalšie).

Sťažovateľ požiadal listom doručeným okresnému súdu 9. septembra 2003 o nariadenie termínu pojednávania. Zároveň právny zástupca sťažovateľa doručil okresnému súdu 8. októbra 2003 sťažnosť na prietahy v konaní v zmysle príslušných ustanovení zákona o štátnej správe súdov.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prietahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98, II. ÚS 813/00) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníkov súdneho konania a postup samotného súdu.

Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že hoci predmetom sporu je návrh na vydanie dedičstva oprávnenému dedičovi, ide o vec, ktorá patrí po skutkovej a právnej stránke do štandardnej rozhodovacej agendy všeobecného

súdnicstva s rozsiahlou judikatúrou v tejto oblasti. Predseda okresného súdu navyše vo svojom stanovisku neuviedol ako dôvod, prečo okresný súd dosiaľ vo veci nerozhodol, ani právnu, ani faktickú zložitosť prejednávanej veci.

Správanie účastníka konania je druhým kritériom pri rozhodovaní o tom, či v konaní pred súdom došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že s'ťažovateľ svojím správaním neprispel k priet'ahom v konaní, na výzvy okresného súdu zasielal požadované doklady v stanovenej lehote a prostredníctvom právneho zástupcu sa zúčastňoval pojednávani.

Správaním odporcu a jeho právneho zástupcu došlo síce k predĺženiu konania z dôvodu opakovanej práceneschopnosti odporcu a viacerých žiadostí právneho zástupcu odporcu o odročenie pojednávani kvôli účasti na iných pojednávaniach (napr. žiadosti doručené okresnému súdu 21. marca 1995, 26. septembra 1995, 23. októbra 1995, 25. mája 2004 a 23. septembra 2004), tieto skutočnosti však nemožno považovať v okolnostiach posudzovanej veci ako zbytočné priet'ahy v konaní a pripísať na ťarchu okresného súdu.

Tretím hodnotiacim kritériom, ktorým ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva s'ťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup samotného okresného súdu. Pri skúmaní skutočnosti, či v dôsledku postupu okresného súdu došlo k porušeniu uvedeného práva, ústavný súd zistil, že tomu tak je, a to bez existencie zákonnej prekážky (napr. rozhodnutie II. ÚS 3/00).

Ústavný súd zistil, že okresný súd nevykonal žiadne úkony v posudzovanej veci od 20. mája 1996 do 28. októbra 1999 (41 mesiacov), od 18. apríla 2000 do 3. mája 2001 (11,5 mesiacov) a od 14. októbra 2002 do 13. apríla 2004 (18 mesiacov).

Predseda okresného súdu sa na výzvu ústavného súdu vyjadril stanoviskom doručeným ústavnému súdu 26. apríla 2004. Vo svojom vyjadrení uviedol, že v zásade je neprijateľné jedenásťročné trvanie konania, aj keď okresný súd prevzal celú agendu

bývalého Okresného súdu Bratislava – vidiek vrátane posudzovaného spisu v roku 1997. Dĺžka predmetného konania bola ovplyvnená úmrtím zákonnej sudkyne, ďalším prerozdelením agendy ďalšej zákonnej sudkyne, zároveň sa čakalo na nástup sudkyne, ktorá by prevzala celú agendu predchádzajúcej zákonnej sudkyne.

Podpredseda okresného súdu vo svojom vyjadrení ďalej uviedol, že nová zákonná sudkyňa nastúpila na okresný súd neskôr, ako sa očakávalo, a postupne sa začala oboznamovať so všetkými pridelenými vecami, pričom začala v uvedenej veci konať primerane k množstvu a náročnosti nevybavených vecí, ktoré prevzala.

Ústavný súd už v priebehu predchádzajúcej rozhodovacej činnosti ustálil, že nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť súdne konanie, nezbavuje štát zodpovednosti za prieťahy v súdnom konaní (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Ústavný súd s prihliadnutím aj na ustanovenie § 100 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku postup okresného súdu v predmetnej veci vyhodnotil ako konanie, v ktorom došlo k zbytočným prieťahom zo strany okresného súdu v celkovej dĺžke 70,5 mesiacov (t. j. v obdobiach od 20. mája 1996 do 28. októbra 1999, od 18. apríla 2000 do 3. mája 2001 a od 14. októbra 2002 do 13. apríla 2004).

Právo zaručené podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sa realizuje takým konaním všeobecných súdov, ktoré plynulo smeruje k odstráneniu právnej neistoty osoby, ktorá sa obrátila na súd v konkrétnej veci (napr. rozhodnutie sp. zn. II. ÚS 40/97).

Na základe týchto dôvodov ústavný súd dospel k názoru, že bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, tak ako mu ho zaručuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv a slobôd vzniklo nečinnosťou, môže ústavný súd prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

IV.

Pretože ústavný súd rozhodol o porušení práva sťažovateľa, zaoberal sa aj jeho žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde „Ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha“.

V konkrétnych okolnostiach danej veci vidí ústavný súd nemajetkovú ujmu sťažovateľa najmä v pretrvávajúcej neistote spôsobenej nerozhodnutím súdu v danej veci počas celkovej dĺžky konania vyše jedenástich rokov. Ústavný súd preto aj s prihliadnutím na obdobie nečinnosti okresného súdu v predmetnej veci považoval za primerané finančné zadosťučinenie sumu 60 000 Sk a vo zvyšnej časti požiadavku sťažovateľa, ktorý žiadal primerané finančné zadosťučinenie v sume 450 000 Sk, zamietol.

Pri stanovení výšky primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal ústavný súd zo záujmu ochrany ústavnosti a zo zásad spravodlivosti, o ktoré sa opiera Európsky súd pre ľudské práva, keď priznáva spravodlivé zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

V súlade s ustanovením § 36 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom uhrádza účastník zo svojho. Na základe ustanovenia § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktorý zakotvuje výnimku z tejto zásady, ústavný súd priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia, pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa bolo porušené, a teda mal vo veci úspech.

Pri výške náhrady trov právneho zastúpenia ústavný súd vychádzal z ustanovenia § 13 ods. 8 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška č. 163/2002 Z. z.“), ktoré upravuje výšku odmeny za zastupovanie pred ústavným súdom a podľa ktorého ak predmet sporu nie je oceníteľný peniazmi, odmena za jeden úkon je jedna tretina výpočtového základu. Predmetom konania pred ústavným súdom je ochrana základných práv a slobôd, ktorá nie je oceníteľná peniazmi.

Podľa § 1 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. výpočtovým základom na účely tejto vyhlášky je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok predchádzajúceho kalendárneho roka.

Podľa ustanovenia § 22 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z. ak je advokát platiteľom dane z pridanej hodnoty, priznáva sa mu pri určení náhrady trov konania odmena zvýšená o daň z pridanej hodnoty. Právny zástupca sťažovateľa predložil ústavnému súdu fotokópiu osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty.

Vzhľadom na skutočnosť, že dva úkony právnej služby boli realizované v roku 2004, ústavný súd vychádzal pri týchto úkonoch z oznámenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, podľa ktorého za prvý polrok 2003 bola priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky 13 602 Sk, preto ústavný súd priznal náhradu trov za dva úkony právnej pomoci každý v hodnote 4 534 Sk. Ústavný súd rozhodol aj o priznaní náhrady výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu podľa § 19 ods. 3 vyhlášky č. 163/2002 Z. z., t. j. 136 Sk. Daň z pridanej hodnoty (sadzba 19 %) zo sumy 9 340 Sk (celková suma odmeny) je vyčíslená čiastkou 1 774,60 Sk.

Podľa takto určených kritérií je správny výpočet trov v sume 11 115 Sk, ktorú ústavný súd zaviazal uhradiť právnomu zástupcovi sťažovateľa okresný súd. Vo zvyšnej časti požadovaným trovám právneho zastúpenia ústavný súd nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 21. októbra 2004